

Setlementti

ROHKEASTI IHMISEN PUOLELLA

Ihmisten keskellä ihmisten kesken

Setlementtiliikkeen toiminnan vaikutukset

Tiivistelmä

Mikä merkitys setlementtien toiminnalla on toimintaan osallistuvien arjen hyvinvoinnille? Setlementtiliikkeen vaikutusten arviointia tehdään yli setlementtien erityisten painopisteiden ja kohderyhmien. Setlementtityön yhteiset nimittäjät löytyvät sosiaalisesta yhteisötyöstä ja sosiaalisen pääoman teorian ajatuksista. Nämä on otettu lähtökohdaksi setlementtitoiminnan vaikutusten arviointiin. Setlementtitoiminnan vaikutukset saadaan esiin setlementtikyselyn, toimintatilastojen, kannattavuuspiste-laskennan ja vaikutustarinoiden avulla. Tämän lisäksi setlementit voivat osallistua tiedonkeruuseen vapaaehtoistoiminnasta ja avoimesta ja suljetusta ryhmätoiminnasta.

Mona Särkelä-Kukko ja Saira Tykkyläinen

Setlementtiliitto 2018

Sisällys

1. SETLEMENTTITOIMINNAN VAIKUTUKSET TOIMINTAAN OSALLISTUVIEN ARJEN HYVINVOINNILLE	4
2. YKSILÖTASON MUUTOKSET	5
2.1 Indikaattorit.....	5
2.2 Muutoksen mittaaminen	5
3. LAAJEMMAT VAIKUTUKSET – TOIMINNAN KANNATTAVUUSPISTE	6
3.1 Nuorten syrjäytymisriski ja taloudelliset vaikutukset.....	6
4. AINEISTOT	9
4.1 Setlementtikysely - Yksilötason muutokset ja setlementtien toiminta.....	9
4.2 Toimintatilastot	10
4.3 Vapaaehtoistoiminta, avoin- ja suljettu ryhmätoiminta.....	10
4.4 Vaikutustarinat.....	11
5. VERTAILUDATA	12
6. KYSELYLOMAKKEET	13
6.1 Setlementtikysely - Yksilötason muutokset ja setlementtien toiminta.....	13
6.2 Vapaaehtoistoiminta, avoin ja suljettu ryhmätoiminta.....	16

1. SETLEMENTTITOIMINNAN VAIKUTUKSET TOIMINTAAN OSALLISTUVIEN ARJEN HYVINVOINNILLE

Setlementtiliitto on vuoden 2016 alusta kehittänyt setlementtitoiminnan ja sen vaikutusten arviointia yhdessä paikallisten setlementtien kanssa. Osittain työ pohjaa Jyvälän Setlementin koordinoimien Näky-hankkeiden (2008-2014) aloittamalle työlle. Vuodesta 2016 eteenpäin kehittämistyön painopisteenä on ollut arvioivan työotteen tunnistaminen ja kehittäminen osaksi jokaisen setlementtityöntekijän arjen työtä. Samalla on rakennettu liikkeen yhteisiä arviointikäytäntöjä sekä työskennelty toiminnan vaikutusten todentamiseksi. Tavoitteena on tehdä setlementtiliikkeen toiminnan vaikutukset ja tulokset näkyväksi koko liikkeen tasolla. Erityisenä näkökulmana tässä on toimintaan osallistuvien ihmisten hyvinvoinnin edistäminen.

Setlementtiliikkeen yhteisten arviointikäytäntöjen kehittäminen tukee niin setlementtien lyhyen kuin pitkän aikavälin tavoitteiden seuraamista, mutta myös setlementtiliikkeen kokonaistoiminnan ja toiminnan vaikutusten arviointia. Arviointikäytäntöjä ja vaikutusten arvioinnin menetelmiä rakennettaessa on erityisesti keskitytty siihen, mitä yhteisesti tavoiteltavia ja mitattavia asioita on löydettävissä kaikkien setlementtien toiminnasta toiminnan painopisteistä, paikkakunnasta tai kohderyhmästä riippumatta. Tämän pohdinnan tuloksena arviointikäytännöistä on pyritty rakentamaan mahdollisimman yksinkertaisia ja edistämään sellaisten jo olemassa olevien käytäntöjen leviämistä setlementtikentällä, jotka ovat jo käytössä. Samalla olemassa olevia käytäntöjä on tarkasteltu kriittisesti ja osasta on yhteisen keskustelun jälkeen luovuttu tai niitä on muokattu. Esimerkkinä näistä voidaan mainita SUUNTIMA, jonka käyttö loppui vuoden 2017 lopussa ja tilalle tuli Webropol sekä sosiaalinen arviointi, jonka moni setlementtitoimija koki työlääksi arvioinnin menetelmäksi, mutta jota osa on jatkumuokannut omaan käyttöönsä paremmin sopivaksi.

Setlementtityö on sosiaalista yhteistyötä, joka vahvistaa kansalaistoiminnan mahdollisuuksia niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla. Vaikutusten arvioinnin osalta keskustelua käytiin siitä, miten löydetään sellaiset yhteiset nimittäjät, joiden kautta setlementtitoimintaa olisi kokonaisuutena järkevä tarkastella. Yhteisten keskustelujen jälkeen tällaisiksi nimittäjiksi ovat muodostuneet yhteistyön ja sosiaalisen pääoman kautta setlementtityön keskiössä olevat: ihmisten välinen vuorovaikutus, osallisuuden ja kuulumisen tunteet sekä luottamus. Näiden kolmen teeman kautta päästään kiinni toimintaan osallistuvien arjen hyvinvointiin. Lisäksi hyödynnetään setlementtien omia materiaaleja, tehdään tutkimusta toiminnan taloudellisista vaikutuksista ja annetaan vaikutustarinoiden kautta ääni osallistujille itselleen.

Setlementtejä toimii vuonna 2018 yhteensä 44 noin 50 paikkakunnalla. Olemme ihmisten arjessa mukana vauvasta vaariin. Setlementtityöntekijöitä oli vuonna 2017 yhteensä 4600 ja vapaaehtoisia 2800. Vapaaehtoiset tekivät vuoden aikana noin 130 000 tuntia setlementtityötä. Setlementtien kansalaistoiminta tavoitti vähintään 150 000 yksittäistä ihmistä. Alle 29 vuotiaita osallistujia oli 41 400. Toimintamme on laajaa ja koskettaa laaja-alaisesti erilaisissa elämäntilanteissa elävien arkea. Velvollisuutemme on entistä paremmin kertoa siitä, mitä vaikutuksia toiminnallamme on ollut. Vaikutuksemme yltyvät lyhyistä kohtaamisista elämää mullistaviin pitkiin kohtaamisprosesseihin. Kerrotaan se vielä paremmin myös muille!

2. YKSILÖTASON MUUTOKSET

Sosiaalinen pääoma rakentuu sosiaalisista verkostoista ja luottamuksesta, jotka edistävät yhteisön tai vuorovaikutuksessa olevien välistä yhteistoimintaa. Ihmisten hyvinvointiin ja yhteiskunnan suorituskykyyn vaikuttavat fyysisen pääoman, luonnonvarojen ja yksilöiden osaamisen lisäksi myös yksilöiden väliset sosiaaliset suhteet ja sosiaaliset instituutiot yksilöiden toimintaa suuntaavina vakiintuneina käytäntöinä. Esimerkiksi Putnam on tutkimuksissaan tuonut esille kansalaisaktiivisuuteen kannustavan kulttuurin demokratian rakentumisessa. (ks. esim. Putnam 1993). Setlementtitoiminnan vaikutuksia arvioitaessa pääkysymykseksi nousee, **mikä merkitys setlementtien toiminnalla on toimintaan osallistuvien arjen hyvinvoinnille?** Tällöin on perusteltua tarkastella ensisijaisesti yksilötasolla tapahtuvia muutoksia. Kasvaako setlementtitoimintaan osallistuvien ihmisten sosiaalinen pääoma eli tapahtuuko muutoksia ihmissuhteissa, osallisuuden ja kuulumisen kokemuksissa ja luottamuksessa muihin ihmisiin ja yhteiskunnan toimintaan?

Sosiaalisen pääoman alle mahtuu monia Setlementtiliikkeelle tärkeitä teemoja, kuten yksinäisyyden väheneminen, osaksi yhteisöä pääseminen ja syrjässä olevien vaikutusmahdollisuuksien kasvaminen. Myös tutkimus tukee tätä lähestymistapaa, sillä sosiaalisen pääoman tiedetään sisältävän tärkeitä hyvän elämän rakennusaineita. Lisäksi on todettu, että kansalaistoiminnalla voidaan tätä pääomaa kerryttää.

2.1 Indikaattorit

Kaikkiin kolmeen sosiaalisen pääoman elementtiin (muutokset ihmissuhteissa, osallisuus ja luottamus) on pyritty löytämään ainakin yksi indikaattori, jota käytetään luotettavissa ja säännöllisesti toteutettavissa väestötason tutkimuksissa. Tämä on tärkeää kahdesta syystä:

- 1) Validoidut mittarit lisäävät tulosten luotettavuutta, niiden avulla mitataan varmemmin juuri sitä mitä on tarkoitus. Erityisesti kun mittaaminen liittyy moniulotteisiin käsitteisiin kuten luottamus tai osallisuus, on suositeltavaa tukeutua tutkittuihin indikaattoreihin.
- 2) Niiden avulla voidaan saada tuloksille vertailukohtia laajoista väestötason tutkimuksista. Näiden tutkimusten (esim. Finsote, Nuorisobarometri) tuloksia voi tarkastella mm. alueellisesti ja ikäryhmittäin.

2.2 Muutoksen mittaaminen

Helpoin vaihtoehto on kerätä vuosittain poikittaisaineistoa eli jokaiselta vastaajalta kysytään tietoa vain kerran, eikä vastauksia yhdistetä tiettyyn henkilöön. Kun kaikilta vastaajilta kysytään taustatietona, kuinka pitkään he ovat olleet mukana setlementtitoiminnassa, voidaan verrata vain vähän aikaa mukana olleiden tuloksia niihin, jotka ovat olleet mukana pidempään. Muutoksen todentaminen rakentuu tämän asetelman varaan.

Asetelma ei ole erityiseen vahva, joten mahdollisuuksien mukaan voidaan suunnitella sen rinnalla käytettäväksi alku- ja loppumittauksia esimerkiksi pienryhmätoiminnassa. Näin muutos voidaan todentaa aidosti yksilötasolla.

3. LAAJEMMAT VAIKUTUKSET – TOIMINNAN KANNATTAVUUSPISTE

Yksilötason muutosten lisäksi testataan tapoja todentaa muutoksia lähiyhteisöissä ja arvioida toiminnan taloudellisia vaikutuksia. Lähiyhteisöihin kohdistuvien vaikutusten osalta kiinnostavia ryhmiä ovat erityistä hoivaa tarvitsevien omaiset, esimerkiksi arjessa jaksamiseen ja töihin käytettävissä olevan aikaan liittyvät muutokset. Osana laajempia vaikutuksia selvitetään settlementtien toiminnan laatua, jonka ydintä ovat toiminnan matala kynnyks, ihmisten kokemus itsestään osana yhteisöä sekä kokemus tuen saamisesta. Tämä on perusteltua vaikutusketjuajattelun näkökulmasta. Toiminnan laatua ja välitöntä onnistumista on hyvä mitata samanaikaisesti yksilötason muutosten kanssa, jotta arvioitavan toiminnan laatu ja sille asetetut toiminnalliset tavoitteet tulevat todennettua.

Taloudellisten vaikutusten arviointi aloitetaan settlementtitoiminnassa mukana olevien nuorten syrjäytymisriskin pienentämisen tutkimisesta. Nuorten syrjäytymisriski valikoitui kohteeksi siksi, että aiheesta on runsaasti laadukasta tutkimusta ja vertailudataa. Seuraavassa vaiheessa taloudellisia vaikutuksia voidaan tarkastella laajemmassa mittakaavassa. Taloudellisten vaikutusten osoittaminen on helpointa aloittaa niin sanotusta toiminnan kannattavuuspisteen laskemisesta.

3.1 Nuorten syrjäytymisriski ja taloudelliset vaikutukset

Settlementtitoiminnan taloudellisten vaikutusten haarukoiminen aloitetaan nuorten syrjäytymisriskin vähenemistä arvioimalla. Syrjäytymisen riskitekijöistä on erityisen luotettavaa tietoa Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimuksen ansiosta. Sen perusteella on myös tehty ennuste nuorten syrjäytymisen yhteiskunnallisista kustannuksista.

Taloudellisten vaikutusten arviointia on vaikeaa tehdä luotettavasti ilman vertailuryhmiä, mutta yksi vaihtoehto on toiminnan kannattavuuspisteen laskemiseen. Tähän riittää, jos settlementtien nuorten kanssa työskentelyyn käytettävä rahasumma on tiedossa. Tällöin voidaan kertoa, että syrjäytymisen ehkäisyyn yhteiskunnalliset hyödyt ylittävät kustannukset, jos X nuoren syrjäytyminen pystytään estämään.

Asetelmaa vahventaa, jos a) pystytään jokaisen nuoren osalta selvittämään riittävän tarkasti syrjäytymisriskiin liittyvien taustatekijöiden riskiluokat (kts. alla oleva taulukko), ja näin ollen kertomaan syrjäytymisriskissä olevien määrä settlementtitoiminnassa, ja b) todennetaan sellaisia muutoksia, joiden tiedetään syrjäytymistä ehkäisevän. Näistä merkitsevin on toisen asteen koulutus sekä vielä nuorempana koulumenestys ja usko koulutuspolun löytymiseen (Berg ym. 2011, Hilli ym. 2017).

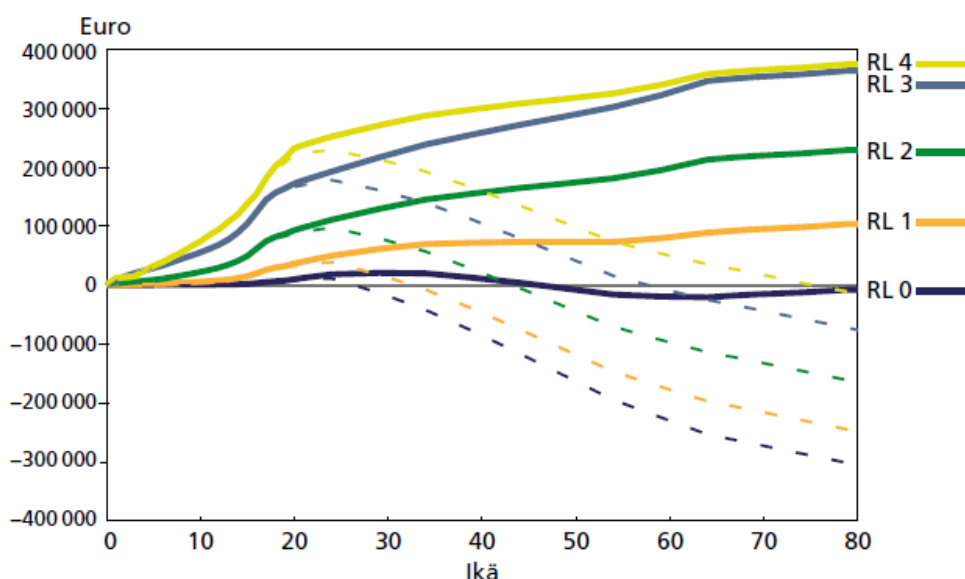

Setlementti

Riskitekijä	Raja-arvo
Koulutus	Molempien vanhempien koulutus oli korkeintaan perusaste
Perhemuoto	Isän ja/tai äidin kuolema ja/tai isä ei tiedossa ja/tai vanhemmat eronneet
Mielenterveys ja päihteet	Vanhemman poliklinikka- tai osastokäynti F00-F99 pää- tai sivudiagnoosilla
Köyhyys	Vanhemman toimeentulotuen kesto vähintään 6 kk

Lähde: Hilli ym. (2017). Syrjäytymisen hinta - case investoinnin kannattavuuslaskelmasta. YP 82:6, s. 663

Kannattavuuslaskelmassa (Hilli ym. 2017) jokaisesta riskitekijästä saa yhden riskipisteen, joiden kumulointuminen kasvattaa syrjäytymisriskiä ja vastaavasti ennakoituja kustannuksia. Alla olevassa kuvassa havainnollistetaan riskiluokittain syrjäytymisen keskimääräiset kustannukset / henkilö. Esimerkiksi riskiluokkaan 2 kuuluvan henkilön koko elinajan aikaiset kustannukset ovat reilut 200 000 euroa ja riskiluokkiin 3 ja 4 kuuluvien noin 400 000 euroa. Kokonaiskustannuksen ovat tilastollisia keskiarvoja, ja niihin on laskettu mukaan ne erityispalvelut ja tulonsiirrot, joita näihin luokkiin kuuluvien henkilöiden on todettu käyttävän tai saavan. Tutkimuksesta saa tarkempiakin riskiluokittaisia laskelmia ikävuoteen 25 saakka.

Kuvio 10. Syrjäytymisen kumulatiiviset keskimääräiset kustannukset riskiluokittain ja koulutusasteittain henkilöä kohden (Kohortti 1987 25 ikävuoteen asti ja Tilastokeskuksen datasta estimointi siitä eteenpäin). Katkoviivat = henkilöllä on peruskoulun jälkeinen tutkinto.

Syrjäytymisen ehkäisyssä tärkeitä elementtejä ovat nuorilla peruskoulun jälkeisen tutkinnon saaminen ja nuoremmilla koulumenestys sekä usko koulutusmahdollisuuksiin. Mitä paremmin näitä muutoksia pystytään seuraamaan, sitä vakuuttavampaa todistusaineistoa saadaan myös syrjäytymisriskissä olevien syrjäytymisen ehkäisystä, jolloin voidaan siirtyä eteenpäin taloudellisten vaikutusten todentamisessa.

Me-säätiön datatyökaluista saattaa olla hyötyä silloin, jos syrjäytymisen alueellista ulottuvuutta halutaan taustoittaa. Työkalujen avulla löytyy nimittäin alueita, joilla paljon diagnosoitua

Setlementti

masennusta, pitkittynyttä työttömyyttä, ja joilla nuorilla ei ole riittävästi harrastusmahdollisuuksia. Voidaan siis selvittää minkä setlementtien alueella ongelma on akuutein.

Nuorten syrjäytymiseen liittyvän kannattavuuspisteen laskeminen aloitetaan Setlementtiliitossa vuoden 2019 alussa. Kyseisen vuoden aikana sovitaan tarkemmin setlementtien kanssa taloudellisten vaikutusten selvittämisen tarpeet ja painopisteet.

Osana taloudellisten vaikutusten selvittämistä voidaan tarkastella myös yhteiskunnallisen liiketoiminnan ja yleishyödyllisen toiminnan rajapintoja sekä niiden hyvinvointivaikutuksia. Tästä on saatu hyviä kokemuksia vuonna 2017 toteutetussa Rajapinnat näkyväksi vaikutusten arvioinnissa, jonka Setlementtiliitto toteutti yhteistyössä Arvoliiton Hyvän Mitta -hankkeen kanssa. Arvioinnin materiaalit ja arvioinnin prosessikuvaus löytyvät:

<http://www.setlementti.fi/kehittaminenjavaikuttavuus/materiaalipankki/vaikutusten-arviointi/>

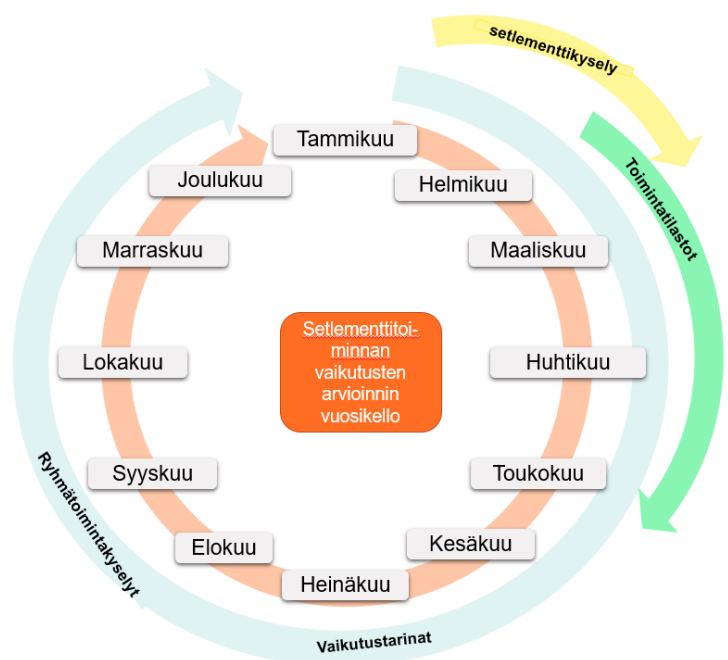
4. AINEISTOT

Setlementtiliikkeen vaikutusten arvioinnin perusrungon muodostavat setlementtikysely yhdessä toimintatilastojen, kannattavuuspiste-laskennan ja vaikutustarinoiden kanssa. Tämän lisäksi setlementit voivat osallistua tiedonkeräämiseen vapaaehtoistoiminnasta ja avoimesta ja suljetusta ryhmätoiminnasta. Vuosittainen tiedonkeruun rytmi on esitetty oheisessa setlementtitoiminnan vaikutusten arvioinnin vuosikellossa.

Toimintatilastoja setlementit voivat kerätä omasta toiminnastaan osana arjen tilastointityötä koko vuoden ajan. Setlementtiliitto pyytää toimintatilastot yhteen vedettäväksi vuosittain alkuvuodesta tammi-huhtikuussa.

Setlementtikysely eli kysely toimintaan osallistuneiden yksilötason muutoksista ja setlementin toiminnasta lähtee setlementtien toimintaan osallistuneille vuosittain aina vuoden alussa, tammikuussa. Kyselyssä arvioidaan edellistä vuotta.

Vaikutustarinoita ja kyselyitä ryhmätoiminnoista setlementit voivat toimittaa Setlementtiliittoon, milloin vain vuoden aikana. Vaikutustarinoita käytetään osana liikkeen vuosittaista vaikutusten arvioinnin selvitystä. Ryhmätoimintakyselyt vedetään yhteen vuosittain.

4.1 Setlementtikysely - Yksilötason muutokset ja setlementtien toiminta

Yksilötason muutosta ja setlementtien toimintaa kartoittavalla kyselyllä on ensisijaisesti tarkoitus mitata sitä, kasvaako setlementtitoimintaan osallistuvien ihmisten sosiaalinen pääoma eli ihmissuhteet, osallisuus ja luottamus. Tällä voidaan osoittaa setlementtitoiminnan vaikutusta yksilön osallisuuden ja kuulumisen kokemuksiin, sosiaalisiin suhteisiin ja luottamukseen ihmisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan.

Kyselylomakkeen lähtökohtana on se, että sitä voidaan käyttää arvioitaessa kaikkea setlementtitoimintaa riippumatta setlementin toiminnan erityispainopisteistä tai kohderyhmästä. Näin saadaan pitkällä tähtäimellä kerättyä yhteismitallista vaikuttavuustietoa setlementtitoiminnasta.

Kysely toteutetaan ensimmäisen kerran tammikuussa 2019 ja tämän jälkeen vuosittain aina vuoden alussa.

4.2 Toimintatilastot

Toimintatilastot kerätään setlementeiltä vuosittain, aina alkuvuodesta. Toimintatilasto-excelistä on tarkoitus muodostua setlementtien oman toiminnan seuraamisen työkalu, johon tilastotietoa voidaan kerätä pitkin vuotta osana setlementtien työntekijöiden arjen tilastointityötä.

Toimintatilastoja on kerätty setlementeiltä usean vuoden ajan, aluksi taloustilastoina ja tämän jälkeen laajempina tilastokyselyinä. Nykyisen muotoinen toimintatilasto-kysely on ollut käytössä vuodesta 2016.

Toimintatilastot kokoavat yhteen:

- Kävijätilastot (käyntikerrat ja henkilömäärä)
- Alle 29-vuotiaat kävijät
- Tapahtumien lukumäärä
- Tapahtumiin osallistujat
- Ryhmien lukumäärät
- Työntekijöiden määrä (koko- ja osa-aikaiset, muut)
- Vapaaehtoisten määrä
- Vapaaehtoisten tekemä tuntimäärä
- Vakinaisen toiminnan palkkakulut
- muut palkkakulut
- Liikevaihto/tuotto
- Taseen loppusumma
- Palvelutoimintaa kuvaavat tunnusluvut

Toimintatilasto-pohja löytyy:

<http://www.setlementti.fi/kehittaminenjavaikuttavuus/materiaalipankki/vaikutusten-arviointi/>

4.3 Vapaaehtoistoiminta, avoin- ja suljettu ryhmätoiminta

Osana setlementtitoiminnan arvioinnin kehittämistä on toiminut vuoden 2016 alusta asti arvioinnin kehittämisverkosto, jonka yhtenä yhteisenä tuotoksena on syntynyt vapaaehtoistoiminnan, avoimen ja suljetun ryhmätoiminnan kyselylomake. Kyselyn tarkempi sisältö löytyy luvusta 6.2.

Kysely on rakennettu palvelemaan kaikkien sellaisten setlementtien toimintaa, joilla on joko vapaaehtoistoimintaa, avointa tai suljettua ryhmätoimintaa. Kyselyn mittariston kategoriat (alla) kattavat arjen hyvinvoinnin, kohtauttamisen onnistumisen ja setlementti työnantajakuvan.

Vapaaehtoistoiminnan, avoimen toiminnan ja suljetun toiminnan lisäksi kyselyyn voidaan rakentaa oma osio myös opistotoiminnalle.

Setlementti

ARJEN HYVINVOINTI <ul style="list-style-type: none"> ▪ Juttuseura tai kaveri ▪ Aktiivinen osallistuminen ▪ Usko tulevaisuuteen ▪ Luottamus muihin ▪ Erilaisuuden kohtaaminen 	KOHTAUTTAMISEN ONNISTUMINEN <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matala kynnyks ▪ Saanut tukea, jos tarvitsee ▪ Yhteys muihin ▪ Mistä tullut Setlementtiin 	SETLEMENTTI TYÖNANTAJANA <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reiluus ▪ Näkyvätkö arvot työssä
--	---	---

AVOIN TOIMINTA

- Mahdollisuus vaikuttaa:
- Toimintaan
- Omaan elämään
- Yhteisöön / yhteiskuntaan

SULJETTU TOIMINTA

- Arjenhallinta
 - Mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään
- Mitataan muutosta!

VAPAAEHTOISET

- *Vapaaehtoisten tyytyväisyyttä mittaavat kysymykset (n. 5 kpl)*
Esim. Onko vapaaehtoisena toiminen lisännyt merkityksellisyyden kokemusta?

OPISTO

- *Opiston toiminnan onnistumista mittaavat kysymykset (n. 5 kpl)*

Setlementtiliitto tarjoaa osana jäsenpalvelujaan setlementeille webropol-tunnukset. Lisäksi halukkaille setlementeille on luotu valmis kyselypohja tiedonkeruuta varten syksyllä 2018. Tällä hetkellä mittariston mukaisen tiedonkeruun on aloittanut 8 setlementtiä.

4.4 Vaikutustarinat

Setlementeiltä kerätään olemassa olevia vaikutustarinoita ja kuvia toimintaan osallistuneista. Lisäksi Setlementtiliitto kokoaa erikseen vaikutustarinoita setlementtityöstä. Vaikutustarinoita hyödynnetään raportoinnin lisäksi viestinnässä.

Vaikutustarinoita kerätessä hyödynnetään Rajapinnat näkyväksi – arvioinnin vaikutustarinoiden keruun kokemuksia ja pohjia.

5. VERTAILUDATA

Setlementtitoiminnan vaikutusten esiin saamisessa hyödynnetään laaja-alaisesti vertailudataa. Tämä on vaikuttanut suuresti myös kysymysten muotoiluun, jotta vertailu laajempiin aineistoihin on mahdollista.

Tällä hetkellä vertailuaineistoina käytetään:

1. Nuorisobarometri-tutkimusta (2012 ja 2015), <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/>
2. FinSote-tutkimusta, <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finsote-tutkimus>
3. European Social Survey, <http://www.europeansocialsurvey.org/> "
4. Kannattavuuslaskelmat: Hilli ym. (2017). Syrjäytymisen hinta - case investoinnin kannattavuuslaskelmasta. YP 82:6, s. 663 ja Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimus
5. Syrjäytymisen alueelliset ulottuvuudet, Me-säätiön datatyökalu

Alla on listattu eriteltynä kysymykset, joihin löytyy vertailutietoa jostakin edellä mainitusta aineistosta:

- Osallistutko setlementtitoiminnan lisäksi jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhteisön toimintaan (FinSote)
- Kuinka usein käyt [setlementin nimi] tapahtumissa tai osallistut sen toimintaan? (verrattavissa *Finsoten osallistumisaktiivisuus-kysymykseen*)
- Kuinka kiinteästi tunnet kuuluvasi johonkin seuraavista? (*Nuorisobarometri 2012 ja 2015*)
- Tunnetko itsesi yksinäiseksi? (*Finsote, Nuorisobarometri 2015 ja UTH 2015*)
- Oletko sitä mieltä, että useimmat ihmiset tilaisuuden tullen yrittäisivät käyttää sinua hyväkseen, vai luuletko, että ihmiset yrittäisivät olla reiluja? (*European Social Survey ja Nuorisobarometri, 2016*)
- Miten suhtaudut omaan tulevaisuuteesi? (*Nuorisobarometri, 2016*)
- Kun ajattelet elämääsi eteenpäin, minkälaisena kuvittelet elämäsi 10 vuoden kuluttua? (*Nuorisobarometri, 2015*)
- Miten paljon uskot voivasi vaikuttaa oman elämäsi kulkuun? (*Nuorisobarometri, 2016*)
- Vastaa seuraaviin väittämiin ajatellen itseäsi setlementtitoimintaan osallistujana: (*Nuorisobarometri 2013*)

6. KYSELYLOMAKKEET

6.1 Setlementtikysely - Yksilötason muutokset ja setlementtien toiminta

1. Taustatekijät

Syntymävuosi: (alasetoalikko)

Sukupuoli:

- 1) Mies
- 2) Nainen
- 3) Muu/en halua kertoa

Äidinkieli: (alasetoalikko yleisimmät kieliryhmät + muu, mikä?)

Setlementti, joka toimintaan osallistuu: (alasetoalikko)

Kuinka pitkään olet ollut setlementtitoiminnassa mukana?

- 1) alle vuoden
- 2) 1-4 vuotta
- 3) 5 vuotta tai enemmän
- 4) en osaa sanoa

Osallistutko setlementtitoiminnan lisäksi jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhteisön toimintaan (esimerkiksi urheiluseura, asukastoiminta, puolue, kuoro, seurakunta)?

- 1) En
- 2) Kyllä, silloin tällöin
- 3) Kyllä, aktiivisesti

2. Sosiaalinen pääoma

Kuinka usein käyt [setlementin nimi] tapahtumissa tai osallistut sen toimintaan?

- 1) 3 kertaa viikossa tai useammin
- 2) 1-2 kertaa viikossa
- 3) 1-3 kertaa kuukaudessa
- 4) Harvemmin kuin kerran kuukaudessa

Setlementti

Kuinka kiinteästi tunnet kuuluvasi johonkin seuraavista?

	Erittäin kiinteästi	Melko kiinteästi	En kiinteästi enkä löyhästi	Melko löyhästi	Erittäin löyhästi	En osaa sanoa
Perheeseen						
Ystäväpiiriin						
Sukuun						
Koulu- / työyhteisöön						
Suomalaiseen yhteiskuntaan						
Eniten käyttämäsi nettiyhteisöön						
Johonkin yhdistykseen, seuraan tai kansalaisjärjestöön						

Tunnetko itsesi yksinäiseksi?

- 1) en koskaan
- 2) hyvin harvoin
- 3) joskus
- 4) melko usein
- 5) jatkuvasti

Miten kuvailisit [setlementin tai toiminnon nimi] vaikutusta ihmissuhteisiisi?

- 1) Olen saanut uusia ystäviä
- 2) Olen löytänyt tuttaviam tai juttuseuraa
- 3) Olisin kaivannut uusia ystäviä tai juttuseuraa, mutta en ole löytänyt
- 4) Sillä ei ole merkitystä

Oletko sitä mieltä, että useimmat ihmiset tilaisuuden tullen yrittäisivät käyttää sinua hyväkseen, vai luuletko, että ihmiset yrittäisivät olla reiluja? Vastaa asteikolla 0-10 (0 = useimmat ihmiset tilaisuuden tullen yrittäisivät käyttää sinua hyväkseen; 10 = ihmiset yrittäisivät olla reiluja)

Miten suhtaudut omaan tulevaisuuteesi?

- 1) erittäin optimistisesti
- 2) optimistisesti
- 3) en optimistisesti enkä pessimistisesti
- 4) pessimistisesti
- 5) erittäin pessimistisesti

Setlementti

Miten paljon uskot voivasi vaikuttaa oman elämäsi kulkuun? Vastaa asteikolla 0-10 (asteikko 1-10, jossa 1 = en lainkaan ja 10 = paljon)

3. Setlementtien toiminta

[Setlementin nimi] toimintaan on helppo tulla mukaan.

- 1) täysin eri mieltä
- 2) jokseenkin eri mieltä
- 3) ei samaa eikä eri mieltä
- 4) jokseenkin samaa mieltä
- 5) täysin samaa mieltä

Vastaa seuraaviin väittämiin ajatellen itseäsi setlementtitoimintaan osallistujana:

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
koen olevani tasavertainen jäsen muiden osallistujien kanssa					
koen itseni tarpeelliseksi ryhmässä					
uskallan esittää ajatuksiani ja mielipiteitäni ryhmässä					
olen vaikuttanut ryhmän toimintaan ja tavoitteisiin					
kannan vastuuta ryhmän tavoitteiden saavuttamiseksi					

Jos olen tarvinnut tukea, olen saanut sitä [setlementin nimi] :ssa/ ssä.

- 1) En ole tarvinnut tai halunnut tukea [setlementin nimi]:ltä
- 2) Olen tarvinnut tukea, mutta en ole saanut sitä
- 3) Olen tarvinnut ja saanut tukea

Setlementti

6.2 Vapaaehtoistoiminta, avoin ja suljettu ryhmätoiminta

1. Taustatiedot

Äidinkieleni on

- 1) Suomi, ruotsi, saame
- 2) Jokin muu

Ikäni on

- 1) 0-6
- 2) 7-17
- 3) 18-29
- 4) 30-62
- 5) 63-

Sukupuoleni on

- 1) Mies
- 2) Nainen
- 3) Muu /en halua sanoa

2. Arjen hyvinvointi (tämä on kaikille yhteinen kategoria)

Kuinka usein käyt [setlementin tai toiminnon nimi] tapahtumissa tai osallistut sen toimintaan?

- 1) 3 kertaa viikossa tai useammin
- 2) 1-2 kertaa viikossa
- 3) 1-3 kertaa kuukaudessa
- 4) Harvemmin kuin kerran kuukaudessa

Miten kuvailisit [setlementin tai toiminnon nimi] vaikutusta ihmissuhteisiisi?

- 1) Olen saanut uusia ystäviä
- 2) Olen löytänyt tuttaviam tai juttuseuraa
- 3) Olisin kaivannut uusia ystäviä tai juttuseuraa, mutta en ole löytänyt
- 4) Sillä ei ole merkitystä

Toimintaan osallistuminen on kasvattanut luottamustani tulevaisuuteen:

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Setlementti

3. Setlementin onnistuminen (tämä on kaikille yhteinen kategoria)

Vastaa seuraaviin väittämiin ajatellen osallistumistasi [setlementin tai toiminnon nimi] toimintaan:

[Setlementin tai toiminnon nimi] toimintaan on helppo tulla mukaan.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Minut on kohdattu reilusti ja ennakkoluulottomasti:

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Jos/kun olen tarvinnut tukea, olen saanut sitä [setlementin tai toiminnon nimi] :ssa/ ssä.

- 1) En ole tarvinnut tai halunnut tukea [setlementin nimi]:ltä
- 2) Olen tarvinnut tukea, mutta en ole saanut sitä
- 3) Olen tarvinnut ja saanut tukea

Olen toiminnan kautta (valitse kaikki itsellesi sopivat vaihtoehdot)

- 1) Löytänyt samanhenkisiä ihmisiä
- 2) Tutustunut ihmisiin, joiden maailmankatsomus / elämäntilanne poikkeaa omastani
- 3) Laajentanut maailmankuvaani
- 4) Ei mitään ylläolevista

4. Vapaaehtoistoiminta (vapaaehtoistoimintaan osallistuneille)

Vastaa seuraaviin väittämiin ajatellen osallistumistasi [setlementin tai toiminnon nimi] toimintaan:

Minulle on tärkeää kuka vapaaehtoistoimintaa järjestää.

- 1) Ei, voisin osallistua kenen tahansa järjestämään vapaaehtoistoimintaan
- 2) On, haluan osallistua nimenomaan [setlementin tai toiminnon nimi] järjestämään vapaaehtoistoimintaan

Olen saanut riittävästi tukea vapaaehtoisena toimimiseen.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä

Setlementti

- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Koen vapaaehtoisena tekeväni jotakin tärkeää.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Vapaaehtoistyö on tuonut iloa elämäni.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

5. Avoin toiminta (Vain avoimeen toimintaan osallistuneille)

Osallistun toimintaan koska (valitse kaikki itsellesi sopivat vaihtoehdot):

- 1) Täällä on tila ja tunnelma, jossa on hyvä olla
- 2) Täällä kohtaa ihmisiä
- 3) Toiminnan sisältö kiinnostaa minua
- 4) Toiminnan taustalla on setlementti
- 5) Ei mikään ylläolevista

Vastaa seuraaviin väittämiin ajatellen osallistumistasi [setlementin tai toiminnon nimi] toimintaan:

Olen tullut kuulluksi itselleni tärkeissä asioissa.

- 1) Kyllä
- 2) Ei
- 3) En osaa sanoa

Olen halutessani saanut olla mukana toiminnan suunnittelussa.

- 1) Kyllä
- 2) Ei
- 3) En osaa sanoa

Minulle on annettu mahdollisuus ottaa vastuuta yhteisistä asioista.

- 1) Kyllä
- 2) Ei
- 3) En osaa sanoa

6. Suljettu toiminta

Vastaa seuraaviin väittämiin:

Ympärilläni on ihmisiä, jotka tukevat minua.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Minun helppo kohdata muita ja toimia heidän kanssaan.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Minusta tuntuu, että voin itse vaikuttaa elämäni kulkuun.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

Löydän ratkaisuja haasteisiin, jotka tällä hetkellä vaikuttavat elämääni.

- 1) Täysin samaa mieltä
- 2) Jokseenkin samaa mieltä
- 3) Jokseenkin eri mieltä
- 4) Täysin eri mieltä
- 5) En osaa sanoa

